РОЛЬ ВИКЛАДАЧА В СУЧАСНОМУ ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ

***Бізюк В.В.**, доцент, каф. ВМ, ХНУМГ*
***Бізюк А.В.**, професор, каф. МСТ, ХНУРЕ*

В сучасному освітньому середовищі спостерігається всезростаючий прогрес дистанційної форми навчання. Широке застосування в заочній формі навчання якісно змінило навчальний процес, виявило нові можливості подання необхідного обсягу інформації. Відповідно з'явились нові риси у відносинах викладача та студента як у період навчання, так і на етапі контролю знань, зокрема, в тестовій чи іншій дистанційній формі. Подальша значна зміна дистанційної форми пов'язана з введенням карантину на час пандемії Covid-19. З'явилась змішана форма проведення занять, або повністю заняття проходили у дистанційній формі. Зрозуміло, це не могло не позначитись на ролі викладача, його відношенні до навчального процесу, методах, прийомах, нарешті засобах викладання дисципліни. В цей період розвитку дистанційного навчання постала актуальна необхідність якісних змін у професійній підготовленості викладача, здатності адаптування його до нових умов. Скажімо, нові умови вимагали чималих витрат часу при підготовці матеріалу для онлайн-курсу; необхідність зробити навчальні матеріали максимально структурованими та інтерактивними, а значить викладач повинен був оволодіти сучасними інформаційними технологіями в достатній мірі.

Безперечно, інтенсивний розвиток дистанційного навчання позначився також і на студентах. Сучасні студенти виявились більш схильними до використання інформаційно-комунікаційних технологій, адаптованими до нових умов. Відповідно проявились якісні зміни на відношенні викладача до студента. Найголовніше, викладач повинен організувати зворотний зв'язок і не втрачати активності студентів в процесі їхнього навчання [1, 2]. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології дозволяють зробити цю взаємодію набагато активнішою й інтерактивною, але це вимагає від викладача додаткових зусиль, а також професійного досвіду [1, 2, 3]. Для цього викладачеві дистанційного навчання потрібно освоїти новітні підходи та методи для взаємодії зі студентами та бути в курсі сучасних напрямків і змін у дисциплінах, що він викладає.

Мета дослідження полягає в розгляді ролі і функцій викладача закладу вищої освіти в дистанційної навчання студентів і особливостей його роботи на відміну від викладача традиційної форми навчання. Актуальність дослідження визначається потребами сучасного суспільства в оновленні змісту й технології вищої освіти. Організація дистанційного навчання вимагає теоретичного й дидактичного осмислення, оскільки дистанційне навчання ефективно тільки в тому випадку, якщо його можливості відповідають сучасним вимогам до професійної сфери, покращують традиційні й надають нові форми розвитку компетенцій студентів.

Навчання передбачає взаємодію викладача та студента. Саме викладач, виступаючи інтерпретатором знань, вносить в процес навчання емоційне забарвлення, реалізує зворотний зв'язок і при необхідності може провести коригування процесу навчання студента. Зворотний зв'язок – це поняття дистанційного навчання з точки зору викладача, яке для студента фактично являється індивідуальною формою навчання, до якої прагнуть обидві сторони та яка, звичайно, неможлива при аудиторному навчанні. В ідеалі студент, користуючись індивідуальною формою, автоматично забезпечує викладачеві зворотній зв'язок безпосереднім спілкуванням, активністю, креативністю [1, 5-7].

Дистанційне навчання відкриває студентам доступ до нетрадиційних джерел інформації, підвищує ефективність самостійної роботи, дає зовсім нові можливості для творчості, знаходження і закріплення різних професійних навичок, а викладачам дозволяє реалізовувати принципово нові форми і методи навчання із застосуванням концептуального і математичного моделювання явищ і процесів.

Одна з найважливіших функцій викладача – розробляти, перевіряти і втілювати в життя програмні набори засобів навчання, включаючи матеріали для самопідготовки. Викладач, з одного боку, завжди може переробити навчальний матеріал і поліпшити зміст курсу там, де це потрібно, і, з іншого боку, завжди перебуває у творчому пошуку та позитивній самокритиці. Тому можна сказати, що викладач дистанційного навчання має такі відмінні риси: знання предмета, здібності, компетентність, пристосовність і гнучкість, взаємодопомога, терпіння і терпимість, здатність до творчості, новаторство, погляд в майбутнє, енергійний і динамічний підхід, мотивація і відданість побудові кар'єри в дистанційному навчанні.

Список літератури

1. Бізюк, А.В., Ткаченко, В.П., & Бізюк, В.В. (2020). Про актуальність зворотного зв'язку в дистанційній освіті. *Поліграфічні, мультимедійні та web-технології: тези доп. V Міжнар. наук.-техн. конф., 14-17 жовтня 2020.* – С. 177-179.

2. Москалюк, М.М., & Москалюк, Н.В. (2020). Використання технологій дистанційного навчання у процесі підготовки майбутніх учителів. *Фізико-математична освіта*, 4(26), 79-84.

3. Вороновська, Л.П. (2018). Дистанційний курс у системі викладання вищої математики студентам, які навчаються в галузі знань «будівництво та архітектура». *Педагогічні науки, Т. 2, № LXXXIV.* Харків: Видавничий дім "Гельветика". – С. 83-87. DOI:10.36910/6775-2524-0560-2020-39-12.

4. Bizyuk, A.V., & Bizyuk, V.V. (2017). Povyshenie effektivnosti informacionnyh tekhnologij i kachestva distancionnogo obucheniya. *Distancionnoe obuchenie – obrazovatel'naya sreda XXI veka : materialy X mezhdunarodnoj nauchno-metodicheskoj konferencii (Minsk, 7 - 8 dekabrya 2017 goda).* – S. 44.

5. Bizyuk A.V., & Bizyuk V.V. (2016). Osobennosti vnedreniya distancionnogo obucheniya v mnogoprofil'nyh vuzah. iz opyta razrabotki distancionnyh kursov vysshej matematiki. *Informacionnye sistemy i tekhnologii: materialy 5 Mezhdunarodnoy nauchno-tekhnicheskoy konferencii, 12-17 sentyabrya, 2016.* – S.189-190.

6. Бізюк А.В., & Бєльчева Г.В. Сучасні тенденції до друкарської підготовки в дисциплінах спеціальності. *Сучасні тенденції розвитку додрукарських систем: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції, 19 квітня 2018 р.*

7. Deineko, Zh., Kraievska, N., & Lyashenko, V. (2022). QR Code as an Element of Educational Activity. International Journal of Academic Information Systems Research (IJAISR), 6(4), 26-31.